

5. Korte bespreking per soort.

5.1 Duikers - *Gaviidae*

-Roodkeel-/Parelduiker - *Gavia stellata/arctica*

Vj'88 kan de boeken in als een redelijk goed duiker-voorjaar (n=6413; 6.9 ex/hr); ditmaal werd 55% van het totaal in NH gezien, tegen 39% in Wd. In ZH werden zoals gewoonlijk relatief weinig duikers gezien (6%). In ZH vloog 17% van de vogels naar N(O), in NH 68% en in Wd 34%. Zowel in NH als in Wd werden in de eertse helft van jan flinke aantallen duikers opgemerkt; in NH betrof dit vnl. Z-waarts vliegende vogels, terwijl in Wd eerst Z(W)-waartse trek prevaleerde, terwijl een paar dagen later het aantal N(O) vliegende vogels de overhand nam. De volgende opvallende verplaatsingen deden zich begin maart voor. Deze vnl. N-waartse trek werd vrijwel alleen in NH opgemerkt. Tot eind apr werden vervolgens regelmatig (maar in afnemend aantal) duikers voor onze kust signaleerd; in mei namen de aantallen snel af. Er waren nog 9 jun-meldingen (laatste: 1406 Hbz 1N). Beste dagen:

0501 Ame(1hr) 439W,18tp
0601 Ame(2hr) 217W,60,24tp.
0801 Ame(3hr) 234W,30,51tp.
1001 Hbz(3hr) 385Z,25N,5tp.
Ame(1hr) 30W,5000,12tp.

1102 Schier(3hr) 269W,3tp.
0603 Hbz(6hr) 41Z,114N,8tp.
0803 Hbz(6hr) 7Z,452N,23tp.
In ZH werd 14% van de vogels op soort gedetermineerd (96% Roodkeel), in NH was dit 7% (71% Roodkeel) en in Wd maar liefst 38% (99% Roodkeel). Onder de gedetermineerde duikers nam het percentage Parelduikers vanaf apr toe, vooral in NH: zo was in NH van jan t/m maart 7% Parelduiker (168 gedetermineerde duikers), in apr 69% (n=36) en in mei en jun zelfs 76% (n=49). Deze cijfers kunnen helaas niet echt vergeleken worden met ZH en Wd, omdat daar in apr-mei te weinig duikers waargenomen werden om hier iets zinnigs over te zeggen. Voor deze 2 deelgebieden geldt wel dat in jan-mrt het overgrote merendeel van de gedetermineerde duikers Roodkeelduikers betrof.

-IJdsduiker - *Gavia immer*

1303 Tex 1N 2305 Hbz 1N
1903 Schev 1tp.

-IJs-/Geelsnavelduiker - *Gavia immer/adamsii*

2704 Hbz 1N

5.2 Futen - *Podicepsidae*

-Dodaars - *Tachybaptus ruficollis*

2203 Hbz 1tp.

-Fuut - *Podiceps cristatus*

Gezien de zachte winter werden logischerwijs minder Futen dan in voorgaande voorjaren waargenomen (n=5316; 5.7 ex/hr). 70% van het totaal werd in NH gezien, 26% in ZH en 4% in Wd. In ZH vloog 54% naar Z(W) en verbleef 13% tp., in NH was dit resp. 32% en 26% en in Wd resp. 46% en 24%. De hoogste aantallen werden begin jan (vnl. naar Z(W) en tp) en rond half feb (vnl. naar N) gezien. Naarmate het voorjaar vorderde namen de aantallen Futen langs onze kust geleidelijk af. In mei en jun werden vnl. tp-verblijvende Futen gezien. Beste dagen: 0901 Hbz(4hr) 148Z,184tp.
1001 Hbz(3hr) 148Z,1N,158tp.
1201 Nwijk(1hr) 227Z,50tp.
1202 Hbz(2hr) 11Z,209N,14tp.

1302 Hbz(4hr) 11Z,257N,8tp.
1402 Hbz(3hr) 5Z,221N,17tp.

-Roodhalsfuut - *Podiceps grisegena*

Met 144ex. kan niet bepaald van een Roodhalsfuten-voorjaar worden gesproken. Niet minder dan 87% van dit totaal werd in NH gezien, tegen 8% in Wd en 5% in ZH. Roodhalsfuten werden van jan t/m apr regelmatig, doch in vrij kleine aantallen gezien. De hoogste aantallen werden in de tweede week van apr in NH gezien. Gedurende 4 dagen (0904-1204; zie ook de volgende 2 soorten) werd aldaar opvallende N-waartse trek waargenomen. In mei en jun werden tenslotte nog 4 resp. 2ex. (1606 Hbz 2N) signaleerd. Beste dagen: 2702 Hbz(4hr) 5N,2tp. 1104 Egm(1hr) 8N,3tp.
0904 Hbz(3hr) 8N 1204 Hbz(2hr) 4N,1tp.
1004 Hbz(3hr) 10N

-Kuifduiker/Geoorde Fuut - *Podiceps auritus/nipponensis*

Maar liefst 106 'kleine futen' werden dit voorjaar geteld. Dit zeer hoge voorjaarstotaal kan vrijwel geheel op rekening van NH geschreven worden (92%). In ZH werd 5% gezien en in Wd 3%. De 'kleine fuut' was, behalve in apr, een onregelmatige verschijning langs onze kust. De piek in apr, die in sommige voorjaren geheel niet opgemerkt wordt, was ditmaal zeer duidelijk aanwezig. Zo werd van 0904 t/m 1104 58% van het voorjaarstotaal gezien. Vanaf de derde decade van apr werden nog maar weinig vogels opgemerkt. Er waren 3 mei-meldingen (laatste: 0905 Egm 2 Geoorde Futen N). 85% van de vogels werd op naam gebracht; hiervan was 79% Kuifduiker en 21% Geoorde Fuut. Beste dagen: 0904 Hbz(3hr) 8N (7K,1G)
Call(1hr) 2N,3tp. (5G)
1004 Hbz(2hr) 11N (10K,1G)
1104 Hbz(3hr) 31N (31K)
1704 Hbz(2hr) 6N (6K)

5.3 Stormvogelachtigen - *Procellariidae* & *Hydrobatidae*

-Noordse Stormvogel - *Fulmarus glacialis*

Hoewel vj'88 numeriek (n=2191) net overtroffen werd door vj'85, was het uurgem. (2.4 ex/hr) wel degelijk goed voor een nieuw (voorjaars-) record. Dit kan vrijwel geheel op het conto van NH geschreven worden, aangezien 99% van de Noordse Stormvogels aldaar werd waargenomen. De hoogste aantallen werden eind feb/begin maart geteld toen voor voorjaarsbegrippen uitzonderlijke aantallen langsvlogen. Vóór deze piek waren er nog maar 15 ex. gezien, terwijl de soort na de piek een regelmatige verschijning was, zij het in kleine aantallen. Beste dagen: 2802 Hbz(8hr) 2Z,1466N 0503 Hbz(6hr) 3Z,391N,1tp
2902 Hbz(4hr) 78N 0603 Hbz(4hr) 5Z,89N
Er kwamen 10 meldingen binnen van donkere fase Noordse Stormvogels (7D,3DD; jan:2,feb:5,maart:2,apr:1).

-Noordse Pijlstormvogel - *Puffinus puffinus*

2802 Hbz 1N 0206 Berg 1Z
0106 Egm 1Z 2206 Egm 1N

-Vaal Stormvogeltje - *Oceanodroma leucorhoa*

2802 Hbz 1N 1503 Schev 1N

5.4 Pelicaanachtigen - *Sulidae*, *Phalacrocoracidae* & *Pelecanidae*

-Jan van Gent - *Sula bassana*

Het voorkomen van de Jan van Gent hield vj'88 gelijke tred met de twee voorgaande voorjaren (n=1070; 1.1 ex/hr); 84% van het totaal werd in NH gezien, 12% in ZH en 4% in Wd. 82% van alle vogels vloog N-waarts. De Jan van Gent is gedurende het gehele voorjaar gezien;opvallend was hierbij het vrij regelmatige voorkomen in

jan (35ex.); doorgaans worden veel minder ex. in deze maand gezien. De hoogste aantallen werden echter opgemerkt rond eind feb/begin maart, eind maart, begin jun en eind jun.

Beste dagen:

2802 Hbz(8hr) 4Z,46N 0606 WeKa(1hr) 51N
0503 Hbz(6hr) 3Z,100N 2606 Hbz(4hr) 12Z,53N
0506 Hbz(5hr) 3Z,77N

Bij 99% van de vogels werd het kleed genoemd: 11% was 1^e jaars, 25% 2^e jaars, 11% 3^e jaars, 5% 4^e jaars en 48% adult. Het aandeel onvolwassen vogels nam, zoals gebruikelijk, toe naarmate het voorjaar vorderde.

-Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*

Opnieuw werden meer dan 1000 Aalscholvers in een voorjaar geteld (n=1035; 1.1 ex/hr). De meeste vogels werden wederom in ZH gezien (72%) met 26% in NH en 2% in Wd. De eerste 3 maanden van het voorjaar werden slechts sporadisch Aalscholvers gezien; vanaf begin apr tot half mei kwamen de hoogste aantallen langs, echter zonder duidelijke trekpiek. Daarna werden nog wel regelmatig Aalscholvers gezien, maar de aantallen bleven laag. Beste dagen:

0304 Bres(3hr) 116N 2804 Schev(2hr) 50N
1204 Bres(2hr) 50N 1205 Schev(2hr) 14Z,35N
Schev(5hr) 72N 1405 Schev(5hr) 8Z,38N

Bij 10% van de vogels werd iets over de leeftijd vermeld; hiervan (n=103) was 44% onv en 56% adult.

-Kuifaalscholver - *Phalacrocorax aristotelis*

*0201 Maas limm.tp. *2304 Schev lad.Z
*1701 Maas limm.tp. *1105 Tex 2Z
*2003 Schev ltp. 1405 Nwijk lad.N
*2603 Hbz lad.Z *2305 Bres 2N
*2803 Egm 1N *1106 Hbz limm.Z
*1204 Schev lad.Z 1906 Hbz limm.N
*1304 IJm 2imm.tp.

Het moge duidelijk zijn dat beschrijvingen van deze soort, als ze sowieso al aanwezig zijn, nogal eens te wensen over laten.

-Kroeskoppelicaan - *Pelecanus crispus* (CDNA)

2603 Hbz limm.N

5.5 Reigers, Lepelaars & Flamingo's - Ardeidae, Threskiornithidae & Phoenicopteridae

-Grote Zilverreiger - *Egretta alba*

0505 Bres 1N

-Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*

Er werden maar liefst 208 Blauwe Reigers gezien. Dit hoge aantal is het gevolg van de tellingen te Bres; 86% van het totaal werd in ZH gezien, 9% in NH en 5% in Wd. Van jan t/m maart en in jun werd de soort zelden gezien; aantallen van betekenis werden slechts in apr en mei geteld. Beste dagen:
1504 Bres(4hr) 2Z,13N 2205 Bres(5hr) 4Z,10N

-Purperreiger - *Ardea purpurea*

0104 Bres 1N 0605 Bres 2N
1504 Bres 1N 1205 Bres 1N

-Kwak - *Nycticorax nycticorax*

3004 Bres limm,2ad.N

-Lepelaar - *Platalea leucorodia*

2302 Hbz 1N 2304 Egm 1N
0304 Bres 2N 1906 Hbz 6N
1204 Bres 2N

-Flamingo - *Phoenicopterus ruber*

0602-1803 Holw 2tp. 2906 Bildt 2tp.
2305 Bres 1N (*P.r.chilensis*)

5.6 Eendachtigen - Anatidae

-Knobbelzwaan - *Cygnus olor*

78 ex. werden geturfd, waarvan 65% in ZH werd gezien en de rest in NH. Vrijwel alle ex. werden in mei gezien, met slechts 4 meldingen uit maart en 1 uit apr. Beste dagen:
1205 Nwijk 23N,3tp. 2105 Hbz 5Z,5tp.
Bij 23% van de vogels werd de leeftijd vermeld; hiervan (n=18) was 33% onv en 67% ad.

-Wilde Zwaan - *Cygnus cygnus*

0602 Egm 6N 1503 Schev 46N

-Kleine Zwaan - *Cygnus columbianus*

1701 Schev 1N

-Rietgans - *Anser fabalis*

2003 Schev 7N

-Kleine Rietgans - *Anser brachyrhynchos*

3001 Hbz 12N

-Kolgans - *Anser albifrons*

0101 Nwijk 150N 1803 Holw 1600tp.
1302 Bres 10N

-Grauwe Gans - *Anser anser*

Vj'88 bracht geen hoge aantallen Grauwe Ganzen voor de Nederlandse kust (n=821). Veruit de meeste ex. werden in ZH gezien (88%), 10% werd in NH gezien en de rest (2%) dus in Wd. 80% van de vogels vloog N-waarts. Grauwe Ganzen werden vanaf begin jan tot eind mei gezien, zonder dat daarbij een duidelijke trekpiek kon worden aangewezen. Beste dagen:
1701 Schev(1hr) 120Z,45N 1803 Bres(1hr) 200N
1402 Bres(1hr) 63N 0304 Bres(1hr) 64N

-Sneeuwganzen - *Anser caerulescens*

3004 Hbz 1N (blauw) 1305 Bres 1N (wit)
0705 Nwijk 1Z (blauw)

-Brandganzen - *Branta leucopsis*

1301 Ame 4W 2003 Schev 280N
1701 Hbz 50N 0705 Bres 2N
2002 Holw 400W 1105 Hbz 2N

-Rotganzen - *Branta bernicla*

Zowel wat betreft het absolute aantal (n=47733), als wat betreft het uurgem. (51.3 ex/hr) was vj'88 een ongekend topjaar! Dit betekent meer dan een verbuddeling van het record tot dusverre (zowel aantal als uurgem.). Hierbij dient wel in ogenschouw te worden genomen dat grote aantallen ter plaatse bij Holw verbleven, terwijl daar in voorgaande voorjaren geen tellingen zijn uitgevoerd. Exclusief deze aantallen, blijft het voorjaarstotaal (n=32974; 35.4 ex/hr) echter nog steeds extreem hoog. 63% van de Rotganzen werd in NH gezien, 31% in Wd (incl. Holw) en slechts 6% in ZH. Van het totaal vloog 68% naar N, het aantal Z-waarts vliegende vogels was zeer gering (minder dan 1%); het hoge %-age tp-verblijvende vogels spreekt voor zich. Rotganzen werden gedurende het hele voorjaar gezien. Tot half feb bleven de aantallen laag. Vanaf half feb namen de aantallen gestaag toe, maar het duurde tot 0503, voordat de trek werkelijk losbarstte, en hoe! Tot 2303 werden vrijwel dagelijks enorme aantallen N-waarts vliegende vogels opgemerkt. Hierna werden nog wel steeds Rotganzen waargenomen, maar in beduidend lagere aantallen. De aantallen liepen steeds verder terug, echter eind mei/begin jun was, zoals gebruikelijk, er weer sprake van een

tweede, kleiner, trek golfje. De hoogste aantallen bij Holw werden eind apr/begin mei vastgesteld, dus ruim een maand later dan in NH.

Beste dagen:
0603 Hbz(6hr) 3021N 2003 Hbz(7hr) 8903N
1203 Hbz(7hr) 1722N 2203 Hbz(3hr) 1395N
1403 Hbz(5hr) 5107N 2404-0705 Holw 4000tp.
1503 Hbz(3hr) 1826N

-Nijlgans - *Alcyon alcyon*

2003 Hbz 1N 3004 Huisd 1N
2103 Hbz 5N 1205 Schev 4N
1504 Hbz 2Z 1805 Nwijk 2N

-Casarca - *Tadorna ferruginea*

2704 Hbz 1Z 2906 Bildt 2tp.

-Bergeend - *Tadorna tadorna*

Een totaalaantal van 4886 Bergeenden (5.2 ex/hr) werd gezien, waarmee vj'88 in vergelijking met de voorgaande voorjaren goed te noemen was voor deze soort. Hiervan werd 74% te NH gezien, 25% in ZH en slechts 1% in Wd. 88% van alle Bergeenden vloog N-waarts. Bergeenden werden gedurende de gehele verslagperiode waargenomen. Z-waartse trek van enige omvang niet opgemerkt. De N-waartse trek piekte, zoals gewoonlijk, in het late voorjaar (ruitrek). In ZH werden de hoogste aantallen in de tweede en derde decade van mei gezien, terwijl in NH de tweede helft van jun de hoogste aantallen opleverde. Beste dagen:
2203 Hbz(4hr) 81N 1906 Hbz(18hr) 2Z,1195N
1305 Bres(11hr) 154N 2506 Hbz(4hr) 161N
2205 Bres(10hr) 11Z,119N 2906 Hbz(3hr) 118N
In 54% van de gevallen werd de leeftijd van de Bergeenden vermeld; hiervan (n=2636) was 38% onv. en 62% adult. Het aandeel onvolwassen Bergeenden nam toe naarmate het voorjaar vorderde.

-Smient - *Anas penelope*

Beslist geen goed voorjaar voor deze soort (n=5934; 6.4 ex/hr). 74% van de vogels werd in NH gezien, 19% in ZH en 7% in Wd. Door het ontbreken van noemenswaardige vorst werd dit voorjaar vrijwel alleen N-waartse trek vastgesteld (91% N). Hoewel in jan en feb al N-waartse trek vastgesteld werd, duurde het tot begin maart, voordat er aantallen van betekenis gezien werden. Dit duurde de gehele maand voort. Daarna werden de aantallen al snel beduidend lager. In mei werden nog 6 ex. gezien en jun leverde slechts 3 ex. (1906 Hbz 3N). Beste dagen:
0603 Hbz(6hr) 376N 2003 Hbz(7hr) 565N
1203 Hbz(7hr) 612N,1tp 2203 Hbz(2hr) 415N
2003 Bloem(2hr) 671N 3003 Holw 350tp.
In ZH werd 6% van de Smienten gesexed (n=67; m:v=1:1.5), in NH 63% (n=2743; m:v=1:1.2) en in Wd 9% (n=38; m:v=1:2.2). De validiteit van deze sex-ratio's mag in twijfel getrokken worden daar er verwarring schijnt te bestaan of onvolwassen mannetjes nu bij de mannetjes of bij de vrouwtjes genoteerd moeten worden. Hier dient echter de volgende stelregel gehanteerd te worden: bij alle soorten dient men mannetjes ook inderdaad bij die categorie te noteren, ongeacht de leeftijd. De enige uitzondering hierop betreft de Eidereend, waarbij onvolwassen mannetjes bij de vrouwtjes genoteerd moeten worden.

-Krakeend - *Anas strepera*

Met 155 ex. kan van een zeer redelijk Krakeenden-voorjaar gesproken worden. Hiervan werd maar liefst 93% in NH gezien, tegen 5% in ZH en 2% in Wd. 88% van alle vogels vloog naar N. Krakeenden werden in alle maanden gezien, maar alleen in de eerste helft van apr is een

trek golfje te onderscheiden. Opvallend is dat zich eind jun ook nog enkele N-waarts gerichte verplaatsingen voordeden. Beste dagen:
0304 Hbz(4hr) 12N 1504 Hbz(3hr) 2Z,29N
0404 Hbz(3hr) 2Z,15N,2tp. 1906 Hbz(3hr) 10N
In ZH werden geen Krakeenden gesexed, in NH gebeurde dit bij 96% van de vogels (n=138; m:v=1:0.8) en in Wd bij 100% (n=3; m:v=1:2).

-Wintertaling - *Anas crecca*

Doorgaans levert een voorjaar meer Wintertalingen op dan de 3649 ex., die nu gezien werden (3.9 ex/hr). Het merendeel van deze vogels werd in NH waargenomen (90%), 8% werd in ZH gezien en 2% in Wd. 93% van de Wintertalingen vloog naar N. Ook Wintertalingen werden gedurende het hele voorjaar gezien, maar maart en apr springen er duidelijk uit: de beste trek kon in de periode half maart tot half apr waargenomen worden. Beste dagen:
2003 Bloem(2hr) 228N 0304 Hbz(4hr) 239N
Hbz(7hr) 594N
2203 Hbz(4hr) 28Z,627N,41tp.
In ZH werd 1% gesexed (n=3; m:v=1:0.5), in NH 31% (n=1024; m:v=1:0.9) en in Wd 56% (n=35; m:v=1:0.8).

-Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*

Vj'88 was een buitengewoon slecht voorjaar voor de Wilde Eend (n=517; 0.6 ex/hr). 65% van de vogels werd in NH gezien, 33% in ZH en 2% in Wd. 82% van alle vogels vloog naar N. Een trekpiek was niet te ontdekken: gedurende de maanden maart t/m jun werden met enige regelmaat N-waarts vliegende Wilde Eenden gezien. Beste dagen:
1305 Bres(3hr) 17N 1906 Hbz(8hr) 3Z,28N
2205 Bres(6hr) 2Z,40N
In ZH werd 12% gesexed (n=21; m:v=1:0.4), in NH 92% (n=308; m:v=1:0.7) en in Wd 77% (n=10; m:v=1:0.3).

-Pijlstaart - *Anas acuta*

Vj'88 leverde een redelijk aantal Pijlstaarten op (n=645; 0.7 ex/hr). 77% hiervan werd in NH gezien, 18% in Wd (allen te Holw) en slechts 5% in ZH. De trek van de Pijlstaart was sterk gericht (82% N), zeker als het aandeel tp-verblijvende vogels in ogenschouw genomen wordt (16%, allen te Holw). Pijlstaarten trekken doorgaans eerder in het voorjaar door dan de overige grondeenden, maar dit voorjaar vond de doortrekpiek wel erg vroeg plaats: eind feb. Daarna werden tot half apr nog regelmatig Pijlstaarten waargenomen, met nog een trek golfje rond half maart. Na half apr was de Pijlstaart een zeldzame verschijning langs de kust. Zo werden in mei helemaal geen meldingen gedaan en leverde jun 4 ex. op. Beste dagen:
1601 Holw 30tp. 2702 Hbz(4hr) 73N
2002 Hbz(4hr) 55N 2003 Hbz(4hr) 56N
2302 Hbz(2hr) 60N
In ZH werd 17% gesexed (n=5; m:v=1:0.7), in NH 89% (n=444; m:v=1:1.1) en in Wd 90% (n=106; m:v=1:1.0).

-Zomertaling - *Anas querquedula*

Eindelijk werd er weer eens een redelijk aantal Zomertalingen gezien (n=59, het beste voorjaar sinds vj'84). Opmerkelijk is dat er alleen in NH Zomertalingen werden waargenomen. De eerste ex. werden op 2003 gezien (Hbz 2N). Maart leverde verder nog 8 ex. op. In apr werden 29 ex. geteld, in mei 19 ex. en er was tenslotte nog één jun-waarneming (1906 Hbz 1N). Beste dagen:
2203 Hbz(1hr) 6N 1504 Hbz(5hr) 15N
1204 Hbz(2hr) 2N,2tp. 1305 Hbz(3hr) 7N
Alle Zomertalingen werden gesexed (m:v=1:0.7).

-Slobeend - *Anas sylvatica*

Een doorsnee-voorjaar voor de Slobeend (n=909; 1.0 ex/hr). Zoals bij vrijwel alle eenden werd het overgrote merendeel in NH waargenomen: 92%. Dit is, in ieder geval deels, te wijten aan geringe aantal teluren in ZH; Bres leverde wel veel uren, maar de eendentrek is hier blijkbaar minder massaal dan langs de 'echte' kusttel-posten in ZH. 95% van de Slobeenden vloog naar N. In jan (10 ex) en feb (4 ex) was de soort schaars. Vanaf half maart kwam de trek een beetje op gang. De hoogste aantallen werden begin apr en rond half apr gezien. Daarna namen de aantallen af, maar de Slobeend bleef de rest van het voorjaar een gewone verschijning. Beste dagen:
2003 Hbz(4hr) 61N 0404 Hbz(3hr) 66N
0304 Egm(1hr) 47N 1204 Hbz(4hr) 90N
Hbz(4hr) 22,181N 1504 Hbz(5hr) 5Z,87N
In ZH werd 10% gesexed (n=6; m:v=1:0.2), in NH 97% (n=811; m:v=1:0.9) en in Wd 100% (n=18; m:v=1:0.6).

-Kroonarend - *Netta rufina*

2003 Hbz 3m,4v.N

-Tafeleend - *Aythya ferina*

Nog nooit werden zo weinig Tafeleenden gezien als dit voorjaar: een schamel aantal van 89 ex. (0.1 ex/hr). 74% van dit totaal werd in NH gezien, 25% in ZH en 1% in Wd. 96% van de vogels vloog naar N. De Tafeleend werd in alle maanden waargenomen, maar de meeste meldingen kwamen uit apr, terwijl jun slechts één waarneming opleverde (1906 Hbz 1N). Beste dagen:
1001 Hbz(1hr) 8N 2305 Schev(1hr) 8N
2004 Hbz(3hr) 24N
In ZH werd 9% gesexed (n=2m), in NH 95% (n=63; m:v=1:0.9) en in Wd 100% (n=1v).

-Kuifeend - *Aythya fuligula*

Ook het aantal waargenomen Kuifeenden was ontzettend laag dit voorjaar (n=225; 0.2 ex/hr). 70% van de vogels werd in NH gezien, tegen 29% in ZH en 1% in Wd. 72% van alle Kuifeenden vloog naar N. In jan, feb en maart werden maar weinig Kuifeenden waargenomen. De hoogste aantallen vlogen in de eerste helft van apr langs. Tot en met eind mei kon de soort regelmatig, doch in kleine aantallen, langs de kust gezien worden. Jun leverde slechts 2 ex. op. Beste dagen:
0404 Hbz(3hr) 21N 1204 Hbz(3hr) 14N
1004 Egm(1hr) 10Z,2N
In ZH werd 11% gesexed (n=7; m:v=1:0.8), in NH 81% (n=128; m:v=1:0.8) en in Wd werden 2 mannetjes gezien.

-Toppereend - *Aythya marila*

Wat duikeenden betreft, is vj'88 nog slechter dan het toch al slechte vj'87. Er werden slechts 499 Toppereenden gezien (0.5 ex/hr). In Nh zag men 54% van dit totaal, in ZH 3% en in Wd 43% (vnl. als gevolg van tp-verblijvende vogels te Holw). 47% van de vogels vloog naar N en 37% verbleef tp. Tot eind apr werd de soort geregeld waargenomen, maar de aantallen waren voortdurend laag. De hoogste aantallen werden eind maart/begin apr gezien. Vanaf mei werden nog maar sporadisch Toppereenden opgemerkt, en de laatste melding viel 2905 (Hbz 1Z). Beste dagen:
0901 Hbz(1hr) 19Z 2203 Hbz(3hr) 46N
1502 Holw 30tp. 0504 Hbz(2hr) 25N
In ZH werd 31% gesexed (n=4; m:v=1:0.3), in NH 71% (n=192; m:v=1:1.3) en in Wd 100% (n=206; m:v=1:3.1).

-Eidereend - *Somateria mollissima*

Vj'88 kan de geschiedenis in als een ronduit

slecht Eidereenden-voorjaar (n=5045; 5.4 ex/hr). Eidereenden werden vooral in NH (48%) en Wd (45%) gezien. In ZH vloog 37% naar N en verbleef 31% tp., in NH was dit resp. 47% en 14% en in Wd resp. 11% en 12%. De hoogste aantallen Eiders werden in jan gezien. De eerste helft van jan liet redelijke W-waartse trek zien in Wd; in de overige deelgebieden bleven de aantallen gedurende deze periode laag. In NH vond in jan eigenlijk maar op één dag goede Eidereenden-trek plaats (2301 Hbz(4hr) 534Z,41N,16tp.). vanaf half feb overheersten N-waartse bewegingen; een duidelijke trekpiek kon echter niet onderscheiden worden. Eidereenden waren overigens ten alle tijden (ook in mei en jun) een vrij algemene tot algemene verschijning. Beste dagen:
0701 Ame(2hr) 665W,10,15tp.
0901 Ame(1hr) 385W,20 1301 Ame(1hr) 188W,160
In ZH werd 45% van de vogels gesexed (n=155; m:v=1:2.8), in Wd 82% (n=1845; m:v=1:0.8). In beide deelgebieden werden de onvolwassen mannetjes niet apart vermeld; in NH werd dit wel gedaan: hier werd 85% gesexed (n=2069; m:ov.m:v=1:0.3:1.7).

-IJseend - *Clangula hyemalis*

Er werden maar weinig IJseenden gezien dit voorjaar (n=30); 70% van dit totaal werd in NH gezien, 20% in Wd en 10% in ZH. 57% van de vogels vloog naar N en 7% verbleef tp. De verdeling over de maanden was als volgt: jan-14, feb-2, maart-2, apr-8, mei-3, jun-1. Het laatste geval werd op 1606 gezien (IJm 1tp). Beste dagen:
0801 Ame(3hr) 3W 1001 Hbz(2hr) 1Z,2N
97% van de IJseenden werd gesexed (n=29; m:v=1:0.8).

-Zwarte Zeeëend - *Melanitta nigra*

Een doorsnee-voorjaar voor deze soort (n=122.959; 132.1 ex/hr). Maar liefst 87% van de vogels werd in NH gezien, 9% in Wd en 4% in ZH. In ZH vloog 68% N(O) en verbleef 2% tp., in Nh was dit resp. 65% en 10% en in Wd resp. 44% en 9%. De tweede week van jan werden in zowel NH als Wd redelijke hoge aantallen waargenomen (naar Z(W) vliegend). Vanaf half feb ging de N-waartse trek overheersen en werden de aantallen weer beduidend hoger, maar pas vanaf begin maart werden aantallen van enige betekenis gezien (alleen in NH overigens). De doortrekpiek vond plaats tussen half maart en half apr. Daarna namen de aantallen af, maar de Zwarte Zeeëend bleef de rest van het voorjaar een zeer algemene verschijning langs de kust, met regelmatig uurtotalen boven de 100 ex. Beste dagen:
2003 Hbz(7hr) 179Z,4122N,75tp.
2203 Hbz(4hr) 53Z,3511N,150tp.
2703 Hbz(6hr) 983Z,1793N,2104tp.
0204 Hbz(4hr) 407Z,2691N,10tp.
1004 Egm(3hr) 17Z,3514N,64tp.
Hbz(6hr) 252Z,5686N,33tp.
1504 Hbz(5hr) 238Z,6817N,578tp.
2304 Egm(1hr) 917Z,1653N,2000tp.
In ZH werd 2% gesexed (n=109; m:v=1:0.5), in NH 7% (n=7432; m:v=1:0.4) en in Wd 3% (n=274; m:v=1:0.6).

-Grote Zeeëend - *Melanitta fusca*

Het voorjaarstotaal Grote Zeeëenden (n=2224; 2.4 ex/hr) was het op één na laagste van de 80-er jaren tot dusverre (alleen vj'83 leverde nog minder grote Zeeëenden op). 96% van de vogels werd in Nh gezien, tegen 1% in ZH en 3% in Wd. 89% van de vogels vloog naar N. Grote Zeeëenden werden in alle maanden gezien en de trekpiek viel ditmaal samen met die van de Zwarte Zeeëend (dwz half maart-half apr). In mei en jun werd de soort slechts weinig gezien. Het schaarse voorkomen in mei is uitzonderlijk, omdat doorgaans in deze maand nog

sterke trek waar te nemen valt. Beste dagen:
2003 Hbz(7hr) 2Z,318N 1004 Egm(3hr) 160N,3tp.
2603 Hbz(6hr) 3Z,254N Hbz(6hr) 9Z,242N
0904 Hbz(3hr) 322N
In ZH werd 37% gesexed (n=11; m:v=1:0.1), in
NH 6% (n=131; m:v=1:0.5) en in Wd 20% (n=11;
m:v=1:0.4).

-Brilzeeënd - *Melanitta perspicillata* (CDNA)

1406 Hbz 1v.N
2406 Hbz ws.lm.tp.

-Brilduiker - *Ereophala elongata*

Het geringe voorjaarstotaal Brilduikers (n=197; 0.2 ex/hr) was te wijten aan het geheel ontbreken van echte vorst. 55% van de Brilduikers werd in NH gezien, 34% in Wd en 11% in ZH. 54% van alle vogels vloog naar N(O) en maar liefst 19% verbleef tp. (mn. te Holw). Brilduikers werden in de eerste 4 maanden gezien; een duidelijke trekpiek ontbrak echter, al werden de meeste vogels in maart gezien. De laatste waarneming betrof 4 N-waarts vliegende vogels op 2004 te Hbz. Beste dagen:
2002 Holw(1hr) 2W,10,12tp.
1004 Egm(2hr) 7N 1004 Hbz(3hr) 1Z,13N
In ZH werd 41% gesexed (n=9; m:v=1:0.5), in
NH 83% (n=90; m:v=1:2.0) en in Wd 91% (n=61;
m:v=1:0.9).

-Nonnetje - *Mergus albellus*

0901 Egm 1Z 2603 Schev 2N
0602 Schev 1Z

-Middelste Zaagbek - *Mergus serrator*

Ook de Middelste Zaagbek werd dit voorjaar in relatief lage aantallen gezien (n=2756; 3.0 ex/hr). 81% van de vogels werd in NH gezien, tegen 10% in Wd en 9% in ZH. De meerderheid van de vogels vloog in noordelijke richting (80%), terwijl 7% tp. verbleef, vooral te Holw. In jan en feb hadden de Middelste Zaagbekken last van twijfel met betrekking tot de te verkiezen vliegrichting en bovendien waren de aantallen van geringe omvang. Vanaf begin maart werd de trek echter duidelijk N-waarts gericht. De periode van 2003 tot 2004 bracht ons de hoogste aantallen. Pas na half mei werd de soort vrij schaars, maar jun leverde even goed nog 16 ex. op. Beste dagen:
2203 Hbz(4hr) 6Z,128N 1004 Egm(3hr) 2Z,111N
0104 Hbz(4hr) 1Z,96N Hbz(6hr) 2Z,130N
0304 Hbz(4hr) 1Z,74N 1504 Hbz(5hr) 3Z,75N
In ZH werd 41% gesexed (n=104; m:v=1:0.5), in NH 95% (n=2124; m:v=1:1.0) en in Wd 91% (n=242; m:v=1:0.8).

-Grote Zaagbek - *Mergus merganser*

Geheel in de lijn van het matige voorkomen van de diverse eenden dit voorjaar, met name de koudegevoelige soorten, was ook het totaal Grote Zaagbekken van dit voorjaar laag (n=32). Precies de helft van dit aantal werd in ZH gezien, 31% in NH en 19% in Wd. Jan leverde 16 ex. op, feb 4 ex., maart 10 ex. en 2 ex. (1704 Bres 2N). Beste dagen:
0301 Nwijk(2hr) 5Z 0601 Ame(1hr) 5W
69% van de Grote Zaagbekken werd gesexed (n=22; m:v=1:1.2).

-Rosse Stekelstaartend - *Oxyura jamaicensis*

2301 Egm 1m.Z

5.7 Steltlopers - *Hematopodidae*, *Recurvirostridae*, *Charadriidae* & *Scolopacidae*

-Scholekster -

Een bijzonder slecht Scholekster voorjaar (n=6711; 7.2 ex/hr). Het merendeel van de vogels

werd in NH gezien (73%; 71% N, 21% tp.), 25% in ZH (82% N, 5% tp.) en 2% in Wd (22% O, 43% tp.). Vanaf eind feb werd gerichte N-waartse trek waargenomen. Deze trek continueerde eigenlijk het hele voorjaar, met de hoogste aantallen eind apr en de eerste helft van mei. Beste dagen:
3001 Hbz(3hr) 3Z,69N,62tp.
1403 Hbz(5hr) 3Z,205N
2704 Hbz(4hr) 7Z,193N,24tp.
1305 Hbz(9hr) 34Z,102N,24tp.
1405 Schev(5hr) 46Z,128N
Hbz(4hr) 6Z,171N

-Kluut - *Recurvirostra avosetta*

Vj'88 was een redelijk voorjaar voor Kluten-trek (n=743; 0.8 ex/hr). 53% van het totaal werd in ZH waargenomen, 24% in Wd (Holw; langs de Noordzee-kust van Wd zijn Kluten zeldzaam) en NH moest ditmaal het onderspit delven met 23%. De trekpieken vielen dit voorjaar rond half maart (NH en tp-waarnemingen te Holw), de eerste helft van apr (ZH en in mindere mate NH) en in midden mei (ZH). De eerste Kluten werden al begin feb te Holw opgemerkt; langs de Hollandse kust viel de eerste melding op 1503 te Hbz. beste dagen:
1803 Holw 98tp. 1204 Bres(4hr) 75N
2103 Hbz(1hr) 60N 1305 Bres(5hr) 50N
0304 Bres(2hr) 82N 2305 Bres(7hr) 71N

-Kleine Plevier - *Charadrius dubius*

Er werden maar liefst 26 Kleine Plevieren gezien; hiervan werden er 21 te Bres gemeld. Beste dagen aldaar:
1604 Bres(3hr) 4N 0805 Bres(4hr) 6N
De volgende overige waarnemingen kwamen binnen
1604 Egm 1N 0705 Hbz 1N
0705 Schev 2N 0905 Hbz 1N

-Bontbekplevier - *Charadrius hiaticula*

Een record-voorjaar voor de Bontbekplevier (n=2974; 3.2 ex/hr). 64% van deze vogels werd in ZH gezien, 28% in NH en 8% in Wd. De trek was overwegend N-waarts gericht; alleen te Holw werden tp-aantallen van enige betekenis waargenomen. De eerste waarneming viel op 3001 (Hbz 1N). Er waren geen meldingen uit feb, terwijl de soort in maart slechts af en toe gezien werd. Pas vanaf eind apr begon de trek goed op gang te komen en gedurende de maand mei werd zowel in ZH als in NH zeer sterke Bontbekplevieren-trek geconstateerd. Ook in jun werd de soort nog gezien, zij het vrij sporadisch (19 ex). Beste dagen:
0705 Bres(8hr) 376N 1305 Bres(11hr) 236N
Holw 500,100tp. Hbz(9hr) 341N
0805 Bres(5hr) 147N 1405 Bloem(2hr) 155N
1105 Bloem(1hr) 108N 2305 Bres(10hr) 491N

-Strandplevier - *Charadrius alexandrinus*

1204 Bres 1N 1205 Bres 6N
1804 Bres 3N 1305 Hbz 1N
3004 Bres 3N 1605 Hbz 1N
0505 Bres 2N 1705 Hbz 1N
0705 Bres 1N 2305 Bres 1N
0805 Bres 1N Hbz 3N

-Goudplevier - *Pluvialis apricaria*

Goudplevieren verschenen niet in grote getalen voor de kust (n=536; 0.6 ex/hr), gezien het ontbreken van vorst in de verslagperiode. 96% van de vogels werd in ZH waargenomen, de rest in NH. Opmerkelijk is dat op één dag 84% van het voorjaarstotaal werd waargenomen (1803). Er waren geen meldingen uit jan, en 4 uit jun (allen Z). In de rest van het voorjaar werd de soort weinig en meestal in kleine aantallen gezien. Beste dagen:
2002 Bres(1hr) 25N 1803 Bres(2hr) 450N

-Zilverplevier - *Pluvialis squatarola*

Na 3 magere voorjaren beleefde de Zilverplevier eindelijk weer eens een goed doortrekseizoen (n=7234; 7.8 ex/hr). Hiervan werd 56% in NH waargenomen, 43% in ZH en 1% in Wd. Praktisch alle vogels vlogen naar N. er waren slechts 2 jan-meldingen, en ook in feb en maart werden maar weinig Zilverplevieren gezien. In apr namen de aantallen toe, culminerend in een trekpiek in de tweede week van mei (zowel in NH als in ZH). Tot eind mei bleef Zilverplevierentrek merkbaar en in jun werden nog een 30-tal ex. gezien. Beste dagen: 0705 Bres(11hr) 451N 1205 Bres(12hr) 330N 0805 Egm(5hr) 414N 1305 Hbz(9hr) 12,1564N Hbz(4hr) 330N 1605 Hbz(3hr) 332N Opvallend mag het feit genoemd worden dat het tweemaal is voorgekomen dat goede dagen in Bres de volgende dag ook in NH opgemerkt worden.

-Kievit - *Vanellus vanellus*

Evenals bij de Goudplevier, is het voorkomen van de Kievit over zee, zeker in de wintermaanden, gekoppeld aan koudeperiodes. Vj'88 was dus geen goed Kieviten-voorjaar (n=1805; 1.9 ex/hr). 61% van de vogels werd in ZH gezien (65% N), 39% in NH (6% N) en Wd leverde niet meer dan 4 ex. op. Opvallend is het geheel ontbreken van jan-waarnemingen. In ZH vond rond half feb en rond half maart enige N-waartse trek plaats. In NH werden de hoogste aantallen eind mei en in jun gezien, naar Z vliegend. Dit laatste werd ook in ZH opgemerkt. Beste dagen: 2002. Bres(3hr) 7Z,252N 1206 Hbz(3hr) 241Z,6N 1803 Bres(2hr) 233N 2706 WeKa(1hr) 277Z 2905 Hbz(4hr) 135Z,1N

-Kanoetstrandloper - *Calidris canutus*

Voor deze soort was vj'88 qua uurgem. (19.8 ex/hr) het beste voorjaar van de 80-er jaren, het totaal aantal waargenomen vogels (n=18.416) wordt echter nog overtroffen door vj '80. Liefst 86% werd in NH gezien, tegen 12% in ZH en 2% in Wd (langs de Noordzee-kust van Wd werd slechts 1 ex. gezien). Bijna alle waargenomen Kanoeten vlogen N-waarts; alleen te Holw werden redelijke aantallen pleisterende vogels gezien. In jan werd de soort weinig gezien (13 ex). Eind feb werd een eerste trek-golfje gemeld in NH. De maand apr liet ook twee trek-golfjes zien (begin apr en eind apr). Vanaf de tweede week van mei was het pas goed raak. deze trekpiek hield een dikke week aan. Daarna werden tot eind mei nog redelijke aantallen gezien. Ook in jun werden nog regelmatig Kanoeten gezien, echter in vrij lage aantallen. Gedurende mei ontliep het trekpatroon in NH en ZH elkaar nauwelijks; alleen waren in ZH de aantallen beduidend lager. Beste dagen: 0805 Egm(5hr) 1576N,1tp. 1505 Hbz(4hr) 558N Hbz(4hr) 1096N 1605 Hbz(3hr) 2234N 1305 Hbz(9hr) 6001N,1tp. 1705 Nwijk(1hr) 560N

-Drieteenstrandloper - *Calidris alba*

Het aantal waargenomen Drieteentjes lag op het niveau van vorig voorjaar (n=3682); NH nam 65% voor z'n rekening, ZH 27% en Wd 8%. In ZH vloog 74% naar N en verbleef 15% tp., in NH was dit resp. 97% en 1% en in Wd resp. 15% en 74%. In de eerste 3 maanden van het voorjaar werden vnl. heen en weer vliegende en pleisterende vogels geregistreerd, maar deze aantallen zijn normaliter veel hoger dan in dit voorjaar het geval was. Vanaf begin apr kwam de N-waartse trek op gang; aantallen van betekenis werden pas in mei gezien. T/m eind mei bleven Drieteentjes N-waarts spoeden, daarna was de trek zo goed als over. De laatste melding kwam van 1406 (Hbz 4N). Beste dagen: 1301 Ame 165tp. 1405 Hbz(4hr) 12,193N 0805 Hbz(4hr) 236N 1505 Hbz(4hr) 16Z,144N 1305 Bres(6hr) 178N 2305 Hbz(5hr) 206N Hbz(9hr) 298N,2tp.

-Kleine Strandloper - *Calidris minuta*

2604 Hbz 1N	1405 Hbz 7N
0705 Hbz 2N	1505 Nwijk 1N
1305 Schev 2N	Hbz 1N
Hbz 4N	

-Temminck's Strandloper - *Calidris temminckii*

0605 Bres 1N	1405 Bres 3tp.
0705 Bres 2N	2105 Bres 2N
1205 Bres 4N	2205 Bres 1N

-Krombekstrandloper - *Calidris ferruginea*

0705 Tex 2N

-Paarse Strandloper - *Calidris maritima*

69 Paarse Strandlopers is wel een zeer mager voorjaarstotaal; een lager aantal is in de CvZ-annalen niet te vinden. Dit lage aantal zal onder meer het gevolg zijn van het zo goed als ontbreken van tellingen uit IJmuiden, terwijl ook het aantal Schev-tellingen zeer aan de magere kant was. Het volgende ongebruikelijke feit deed zich dan ook voor: het merendeel van de vogels werd in NH gezien (61%), de rest kwam uit ZH, Wd leverde geen waarnemingen. 80% van de vogels bevond zich tp en van gerichte trek was ook nauwelijks sprake. Er waren 2 waarnemingen buiten de 3 eerste maanden van het jaar, één uit apr en één uit mei (1305 Bres 2N). Beste dagen: 2102 Schev 19tp. 1203 Huisd 20tp.

-Bonte Strandloper - *Calidris alpina*

In tegenstelling tot de 3 voorgaande voorjaren, konden eindelijk weer eens hoge aantallen Bonte Strandlopers worden waargenomen (n=17.264; 18.5 ex/hr). Als de gegevens echter nader bekeken worden, is een kanttekening wel op z'n plaats. Het blijkt dat maar liefst 65% van dit voorjaarstotaal te Holw werd geteld als pleisterende vogels. Het voorjaarstotaal had nog veel hoger uit kunnen vallen als te Holw bij ieder bezoek de Bontjes geteld waren. Aangezien nog niet eerder tellingen van de Friese waddenkust op dergelijke schaal in zee-trekverslagen verwerkt zijn, kan dus niet geconcludeerd worden dat het p_{er se} een goed Bontjes-voorjaar is geweest. Zonder de Holw-tellingen zou vj'88 namelijk een matig voorjaar zijn geweest (n=6122; 6.6 ex/hr). Zoals nu niet meer zal verbazen, is het merendeel van de vogels in Wd gezien (66%, hiervan verbleef 98% tp); in NH werd 31% gezien (99% N) en in ZH 3% (98% N). Bonte Strandlopers werden gedurende het gehele voorjaar gezien. In jan werden slechts op Ame redelijke aantallen gezien. In de daaropvolgende maanden, m.u.v. jun, werden overal regelmatig Bontjes gezien. In NH kon de gebruikelijke trekpiek in maart (ditmaal 2de en 3de week) weer opgemerkt worden. Een kleinere piek vond in de tweede week van mei plaats (vnl. NH). Jun leverde nog een 30-tal Bontjes op, allen te NH. Beste dagen: 0803 Hbz(4hr) 221N 0304 Hbz(4hr) 2Z,294N 1203 Hbz(7hr) 1Z,850N 0705 Holw 5000tp. 1403 Hbz(5hr) 941N 1305 Hbz(9hr) 255N 2003 Hbz(7hr) 891N

-Kemphaan - *Philomachus pugnax*

De tellingen te Bres bepaalden ook dit voorjaar het beeld voor deze soort: 85% van het voorjaarstotaal (n=359) werd aldaar geregistreerd. Per deelgebied waren de Kemphanen als volgt verdeeld: ZH 91%, NH 9%, Wd 0%. De eerste Kemphanen werden dit voorjaar pas op 0204 gezien (Bres 8N). In ZH (lees Bres) werden de hoogste aantallen gezien tussen half apr en half mei. Er waren 4 jun-gevallen (Hbz). Beste dagen: 0705 Bres(7hr) 52N 1504 Bres(1hr) 26N 1205 Bres(4hr) 18N 2304 Bres(4hr) 79N 2305 Bres(3hr) 18N

-Watersnip - *Gallinago gallinago*

Nóg minder gezien dan in vj'87 (n=31); 61% van de Watersnippen werd in ZH gezien, 36% in NH en Wd leverde slechts 1 ex. op. 71% van de waargenomen Watersnippen vloog N-waarts. Alleen in jan werden helemaal geen Watersnippen opgemerkt. Een trekpatroon viel dit voorjaar niet te ontdekken; er kan slechts gesteld worden dat de meeste ex. in apr gezien werden. Beste dag: 0204 Bres(1hr) 4Z,1N

-Grutto - *Limosa limosa*

Met 225 ex. kan niet bepaald van een goed Grutto-voorjaar gesproken worden; 77% hiervan werd genoteerd in ZH, 23% in NH. De verplaatsingen waren sterk gericht (96% N). De eerste Grutto's werden aan de Hbz opgemerkt (2002 3N). In beide deelgebieden werden de hoogste aantallen gemeld in de eerste helft van apr. Daarna werden t/m de derde week van mei regelmatig Grutto's gezien; er was slechts één jun-waarneming (2606 Hbz 1Z). Beste dagen: 1803 Bres(2hr) 15N 1404 Bres(3hr) 15N 0104 Hbz(3hr) 26N 2304 Bres(18N) 1004 Bres(2hr) 3Z,22N

-Rosse Grutto - *Limosa lapponica*

Rosse grutto's deden het wel redelijk goed dit voorjaar (n=20.641; 22.2 ex/hr). De percentages per deelgebied waren als volgt: NH-81% (99% N), ZH-9% (100% N), Wd 10% (99% tp.; oorzaak: Holw). De eerste Rosse Grutto werd dit voorjaar pas op 2002 gezien (Hbz 1N, tegelijk met de de eerste Grutto's!). De aantallen bleven laag tot de laatste week van apr. De laatste week van apr gaf een zeer duidelijke trekpiek te zien. De maand mei gaf beduidend lagere aantallen te zien. In de loop van mei werden de waargenomen aantallen geleidelijk kleiner. In jun vlogen in totaal nog 9 ex. langs. Beste dagen: 2304 Hbz(5hr) 16Z,3860N 3004 Hbz(7hr) 1779N 2604 Hbz(6hr) 2598N Julia(2hr) 1279N 2904 Holw 1000tp. Huisd(2hr) 1175N In NH werd 7% van de vogels gesexed (n=1105; m:v=1:0.9). Als deze gegevens uitgesplitst worden per maand, blijkt dat in apr de mannetjes overheersen (n=949; m:v=1:0.7), terwijl in mei (&jun) de vrouwtjes de overhand hebben (n=156; m:v=1:2.4).

-Regenwulp - *Numenius phaeopus*

Vj'88 kan voor deze soort als een doorsnee-voorjaar de boeken in (n=957; 1.0 ex/hr). De meerderheid van de vogels werd in ZH gezien (58%), in NH werd 38% gezien en in Wd 4%. Er werden vrijwel uitsluitend N-waarts vliegende vogels gezien (98% N). De eerste Regenwulp werd al op 1602 gezien (Hbz 1N); in maart werden 3 ex. gezien. Pas rond half apr kwam de trek op gang. In ZH werden de hoogste aantallen tussen half apr en half mei gezien, in NH trok de soort gepiekt door: eind apr/begin mei. In jun werden nog ca. 20 ex. waargenomen. Beste dagen: 1204 Bres(5hr) 45N 3004 Bres(6hr) 49N 1604 Bres(4hr) 83N 0805 Hbz(4hr) 40N 2304 Bres(4hr) 53N 0905 Schev(1hr) 62N

-Wulp - *Numenius arquata*

Een matig voorjaar voor deze soort (n=1369; 1.5 ex/hr). De helft van het totaal werd in ZH gezien, 49% in NH en 1% in Wd. In ZH vloog 70% naar N(O), in NH 97% en in Wd 39%. Jan bracht slechts weinig Wulpen voor de kust. Begin feb werden in ZH redelijke aantallen Z-waarts vliegende Wulpen gezien; ook in NH werd in deze tijd trek opgemerkt, alleen de trekrichting verschild. Vervolgens liet de periode rond half maart een trek golfje zien in beide deelgebieden. Het laatste trek golfje

werd rond half apr geregistreerd. Wulpen werden overigens het gehele voorjaar door gezien. Beste dagen: 0502 Hbz(2hr) 71N 2003 Schev(1hr) 53N 0602 Schev(2hr) 126Z Bloem(2hr) 120N 1403 Hbz(3hr) 144N 1504 Bres(5hr) 4Z,115N

-Zwarte Ruiter - *Tringa erythrops*

Zwarte Ruiters werden ditmaal in alle deelgebieden in redelijke aantallen gezien (n=185; ZH-57%, NH-18%, Wd-25%(Holw)). Er was één feb-melding (2702 Hbz 1N) en één maart-waarneming. In ZH werden de hoogste aantallen begin apr en begin mei gezien, in NH in de tweede week van mei en in Wd(Holw) werden de hoogste tp-aantallen eind jun vastgesteld. Beste dagen: 0804 Bres(1hr) 59N 0905 Hbz(1hr) 12N 0705 Nwijk(1hr) 10N 2206 Holw 25tp.

-Tureluur - *Tringa totanus*

Alvorens in te gaan op het voorkomen van de Tureluur in vj'88, volgt hier eerst een specificatie van het voorkomen van deze soort in vj'83(!), dat per ongeluk grotendeels uit het desbetreffende verslag is komen te vervallen.

vj'83	Z	N	tp.	totaal
ZH	35	2370	2	2407
NH	19	6174	17	6210
Wd	7	56	-	63
				8680+

Het 'overall' uurgem. betrof 7.2 ex/hr. Dan kan nu het voorkomen in vj'88 besproken worden: Het voorjaars-totaal Tureluurs was uitzonderlijk hoog, al werd het overtroffen door dat van '80&83, het uurgem. echter was wel bijna een nieuw record (n=8177; 8.8 ex/hr). 87% van de vogels werd in ZH gezien, 13% in NH, terwijl Wd slechts 7 ex. opleverde. Vrijwel alle Tureluurs vlogen naar N. In jan (7 ex, w.o. 6 te Holw), feb (1 ex.) en maart (5 ex.) was de soort een zeldzame verschijning langs de kust. De eerste 2 trek golfjes werden alleen te Bres opgemerkt (1204 & 2304). Echte trekpieken waren er in de tweede week van mei (ZH&NH) en van 22 t/m 2405 (ZH). Daarna namen de aantallen weer zeer snel af. In jun werden dan ook niet veel Tureluurs meer gezien. Beste dagen: 1204 Bres(6hr) 390N 1105 Bloem(2hr) 512N 2304 Bres(4hr) 368N 1305 Hbz(9hr) 2Z,428N 0705 Bres(13hr) 1132N 2305 Bres(10hr) 942N Schev(3hr) 502N Schev(4hr) 404N

-Poelruiter - *Tringa stagnatilis* (CDNA)

1505 Bres 1N

-Groenpootruiter - *Tringa nebularia*

Er werden 460 Groenpootruiters geteld: een goed voorjaar dus. 67% hiervan werd in ZH waargenomen, 24% in NH en 9% in Wd. De eerste vogels werden op 0804 gezien (Bres 3N). De hoogste aantallen kwamen langs rond 2304 en in de tweede week van mei. De laatste Groenpootruiters werden op 2305 gezien (Bres, Schev & Hbz). Beste dagen: 2304 Bres(4hr) 46N 0705 Nwijk(3hr) 41N 0705 Bres(7hr) 42N 0805 Hbz(4hr) 34N Schev(2hr) 32N

-Witgatje - *Tringa ochropus*

Maar liefst 76 Witgatje werden gezien: een exceptioneel hoog totaal. 91% hiervan kon op het conto van Bres geschreven worden (eerste waarneming 0204). De beste dagen te Bres waren 0304 Bres(3hr) 14N 1704 Bres(2hr) 10N 1204 Bres(3hr) 10N Op de overige telposten was de soort zeldzaam: 0804 Hbz 1N 2605 Hbz 1N 0805 Nwijk 1tp. 1606 WeKa 1Z Hbz 1N 2906 Bildt 2tp.

-Bosruiter - *Tringa glarcola*

Het totaal van 54 Bosruiters is voor zeetrek-
begrippen ook bepaald niet mis. Ook hier wer-
den bijna alle ex. te Bres gezien (89%). Het
eerste ex. werd op 3004 gezien (Bres 2N). Bes-
te dagen te Bres:

0705 Bres(7hr) 26N	1205 Bres(3hr) 10N
De rest van de waarnemingen:	
0705 Hbz 2N	1305 Hbz 1N
0805 Hbz 2N	2305 Hbz 1N

-Terekruiter - *Xenus cinereus* (CDNA)

1205 Bres 1N

-Oeverloper - *Actitis hypoleucos*

Ook in het geval van de Oeverloper was sprake
van een record-voorjaar (n=571). 88% van deze
vogels werd in ZH gezien en 12% in NH; Wd le-
verde 1 ex. op. 11% van de Oeverlopers werd
tp. genoteerd. Voor de fenologen onder ons:
het eerste ex. werd op 1204 gezien (Hbz 1N),
de laatste op 2605 (Hbz 2tp.). Beste dagen:
0705 Schev 40tp. 1505 Schev(1hr) 43N
0805 Bres(5hr) 43N 2205 Bres(7hr) 87N
1405 Schev(5hr) 54N 2305 Bres(6hr) 84N

-Steenloper - *Arenaria interpres*

Er werden dit voorjaar buitengewoon veel
Steenlopers geteld (n=4959). NH nam liefst
88% hiervan voor z'n rekening, ZH 10% en Wd
2%. In ZH vloog 81% N-waarts en verbleef 11%
tp., in NH was dit resp. 22% en 76% en in Wd
resp. 14% en 85%. Gerichte N-waartse trek kon
vanaf eind apr worden waargenomen, culminerend
rond half mei. Ook in jun waren Steenlopers
een vrij gewone verschijning. Beste dagen:
3001 Hbz(3hr) 191N, 173tp.
0904 Huisd(2hr) 30Z, 553tp.
3004 Huisd 1020tp.
1305 Hbz(9hr) 3Z, 238N, 74tp.

5.8 Jagers - *Stercorariidae*

-Middelste Jager - *Stercorarius pomarinus*

1604 Hbz lad.1.ph.N	1105 Tex lad.1.ph.N
2004 Hbz lad.1.ph.N	2205 Egm lad.1.ph.N
3004 Huisd lad.1.ph.N	

-Kleine Jager - *Stercorarius parasiticus*

Buitengewoon weinig gezien (n=56). Niet minder
dan 93% kon in NH worden bijgeschreven, ter-
wijl ZH slechts 3 ex. opleverde en Wd slechts
1 ex. 95% van de vogels vloog naar N. De eer-
ste 3 maanden van het jaar leverden slechts
één waarneming op (1402 Hbz 1N). Vanaf 1004
verschenen Kleine Jagers wat vaker voor de
kust. De periode rond half apr liet de hoog-
ste aantallen zien. Ook in jun en in mindere
mate in mei werden zo nu en dan Kleine Jagers
opgemerkt. Beste dagen:

1004 Egm(3hr) 4N	2004 Hbz(3hr) 9N
Hbz(3hr) 7N	

Bij 45% van de vogels werd iets over het kleed
genoteerd; hiervan (n=25) was 40% ad. lichte
fase, 24% ad. donkere fase en 36% onvolwassen.

-Kleinste Jager - *Stercorarius longicaudus* (CDNA)

1305 Hbz lad.1.ph.N

-Grote Jager - *Catharacta skua*

0301 Nwijk 1tp	0503 Hbz 1N
3001 Hbz 1Z	2504 Tex 1tp.
1102 Hbz 2Z	0305 Hbz 1Z
1602 Hbz 1Z	0805 Bres 1N
2802 Hbz 1N	

5.9 Meeuwen - *Laridae*

-Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*

0503 Hbz lad.N	0805 Hbz 2ad.N
2603 Hbz 1 3rd cy.N	1205 Bres 2ad.N
2703 Hbz lad.Z	1305 Hbz 1 2nd & 1 3rdN
0104 Bres 1 3rd tp.	lad.Z
1004 Hbz 1 2nd N	1405 Hbz 1 2nd tp.
*1204 Bres 1N	2205 Egm lad.Z
1304 IJm 1 3rd tp.	*2305 Bres 1 2nd N
1604 Bres 2ad. N	2805 Egm 1 2nd N
2604 Hbz lad.N	0306 Hbz *1 2nd, lad.Z
0105 Hbz 1 2nd Z	0606 WeKa lad.Z
0305 Hbz 1 3rd N	2106 Hbz lad.Z
	2606 Hbz 1 2nd N

-Dwergmeeuw - *Larus minutus*

Zowaar het beste Dwergmeeuw-voorjaar uit de
CvZ-historie, zowel numeriek (n=16.320), als
op urrgem.-basis (17.5 ex/hr). NH had een zeer
aanzienlijk aandeel in de totstandkoming van
dit record (92%), 6% werd in ZH gezien en 2%
in Wd. De trekrichting verschilde nauwelijks
per deelgebied. Van het totaal aantal waarge-
nomen dwergmeeuwen vloog 91% naar N en ver-
bleef 1% tp. In de wintermaanden (jan & feb)
werden dit voorjaar veel meer Dwergmeeuwen
gezien dan normaal. Dit zal ongetwijfeld het
gevolg zijn van de weersomstandigheden (veel
W-winden). Een enkele dag (0602 Hbz) leverde
toen al zo'n 230 Dwergmeeuwen op: een voor
deze maand exceptioneel aantal. Vanaf eind
maart (NH) kwam de trek echter pas echt goed
op gang. De hoogste aantallen werden in alle
deelgebieden in de laatste week van apr gezien
maar ook de eerste week van mei liet nog be-
hoorlijke aantallen zien. Na half mei werden
de waargenomen aantallen zeer snel minder.
Er waren slechts 3 meldingen uit jun. Laatste
geval: 2106 Hbz 1N. Beste dagen:
2603 Hbz(5hr) 7Z, 1432N 3004 Julia(2hr) 881N
2604 Hbz(5hr) 3Z, 1103N Huisd(2hr) 717N
2704 Hbz(4hr) 15Z, 1880N 0105 Hbz(5hr) 75Z, 573N
2904 Egm(3hr) 789N 0305 Hbz(3hr) 113Z, 940N
Bij 84% van de vogels werd iets over de leef-
tijd vermeld; hiervan (n=13.706) was 20% 2nd
cy., 1% 3rd cy. en 79% ad. Tot begin mei over-
heersten de volwassen vogels, in de tweede
week van mei lagen de verhoudingen gelijk,
en na half mei overheersten de onvolwassen
vogels.

-Kleine Kokmeeuw - *Larus philadelphia* (CDNA)

vanaf 1606 IJm 1 2nd cy.tp. (aanvaard)

-Kokmeeuw - *Larus ridibundus*

Hoewel er minder Kokmeeuwen werden waargeno-
men dan vorig voorjaar (n=20.151; 21.6 ex/hr)
kan even goed van een goed voorjaars-totaal
gesproken worden. Kokmeeuwen werden overigens
niet op alle posten systematisch bijgehouden,
met name in ZH lieten een aantal posten het
afweten. Veruit de meeste ex. werden in NH
gezien (87%), tegen 12% in ZH en 1% in Wd.
De trekrichting verschilde per deelgebied niet
veel: gemiddeld vloog 63% naar N en verbleef
10% tp. Kokmeeuwen werden het gehele voorjaar
regelmatig gezien. In de maanden jan t/m apr
konden geen echte trekpieken worden opgemerkt.
Als er redelijke aantallen langsvlogen, duurde
dat meestal maar één dag. De enige duidelijke
trekpiek viel rond half mei (N-waartse trek).
In jun overheerste Z-waartse trek, die echter
alleen in NH werd opgemerkt, omdat voor de
overige telposten de zomerstop al was ingegaan
Beste dagen:

2203 Hbz(4hr) 1Z, 2028N
1305 Hbz(7hr) 32Z, 576N
1405 Hbz(4hr) 10Z, 484N, 30tp.
1206 Hbz(3hr) 501Z, 25N
2106 Hbz(3hr) 342Z, 145N, 600tp.

Bij 85% van de vogels is iets over het kleed
genoteerd; hiervan (n=17.131) was 47% 2nd cy.
en 53% ad. Er was één melding van een leucis-
tische Kokmeeuw: 1205 Bres 1N.

*Stormmeeuw - *Larus canus*

De Stormmeeuw werd niet bij alle posten systematisch geteld (oa.a. niet te Bres, Schev en Egm) en dús is het voorjaarstotaal te laag (n=32.623; 35.0 ex/hr). Aangezien de soort echter nog nooit bij alle posten is bijgehouden, kan natuurlijk wel geconcludeerd worden dat dit een recordjaar was. 94% van de vogels kwam op het conto van NH (Hbz), 5% werd te ZH gezien en 1% te Wd. 56% van alle Stormmeeuwen vloog N-waarts, 14% werd als pleisterend genoteerd. Stormmeeuwen konden altijd én in redelijke aantallen worden waargenomen. Als gevolg van fourageervluchten verschilde de overheersende trekrichting eigenlijk voortdurend aan de Hbz (eigenlijk de enige telpost, waar Stormmeeuwen continu werden geteld en waar voldoende gegevens verzameld zijn). In jan en feb overheerste meestal Z-waartse trek. In maart bleken de dagen met de meeste vogels meestal N-waartse trek te betreffen; soms was er echter geen overheersende trekrichting en soms overheerste Z-waartse trek. In apr vond louter N-waartse trek van betekenis plaats en in mei & jun was er geen sprake van een overheersende vliegrichting. Beste dagen: 0502 Hbz(2hr) 2106Z,28N
0104 Hbz(4hr) 65Z,1325N
1004 Hbz(6hr) 6Z,1092N
2105 Hbz(3hr) 212Z,1191N
1406 Hbz(3hr) 227Z,334N,2000tp.
2206 Hbz(2hr) 279Z,165N,800tp.
80% van de Stormmeeuwen is op leeftijd gebracht; hiervan (n=26.243) was 30% 2nd cy., 6% 3rd cy. en 64% ad. Net als vorig jaar was vanaf half apr tot begin jun het merendeel van de Stormmeeuwen onvolwassen.

-Ringsnavelmeeuw - *Larus delawarensis* (CDNA)

1903 Hbz 1 3rd cy.N

-Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*

Er werd een gemiddeld aantal Kleine Mantelmeeuwen gezien (n=3641; 3.9 ex/hr). 84% hiervan werd in NH gezien, 12% in ZH en 4% in Wd. In alle deelgebieden overheersten N-waartse verplaatsingen: gemiddeld vloog 64% naar N en verbleef 16% tp. Jan en feb leverden ieder zo'n 25 vogels op. Vanaf maart, vooral eind maart, kwam de trek daadwerkelijk op gang. De aantallen waren meteen vrij hoog, en dit niveau werd in apr en mei niet meer benaderd. Pas rond half jun werden in NH weer redelijke aantallen gezien, hetgeen voortduurde tot het eind van de verslagperiode. Beste dagen: 2603 Egm(3hr) 3Z,121N
Hbz(6hr) 4Z,117N
1406 hbz(3hr) 18Z,32N,401tp.
1906 Hbz(18hr) 17Z,143N,3tp.
2206 Egm(2hr) 25Z,53N,50tp.
Bij 83% van de vogels werd de leeftijd vermeld; hiervan (n=3009) was 8% 2nd cy., 7% 3rd/4th cy. en 85% ad.

-Zilvermeeuw - *Larus argentatus*

Niet systematisch geteld. Enkele malen werd een leucistische Zilvermeeuw gezien: 0803 Hbz 1N 0304-0504 Hbz 1tp.
Een melding van een Kleine Burgemeester *Larus glaucoideus* had vermoedelijk betrekking op ook een leucistische Zilvermeeuw: 1205 Huisd 1N.

-Geelpootmeeuw - *Larus californicus*

0401 IJm lad.tp. 0606 Berg lad.tp.

-Kleine Burgemeester - *Larus glaucoideus*

1205 Huisd 1 3rd cy.N
Na bestudering van de beschrijving, lijkt het waarschijnlijk dat dit een leucistische Zilvermeeuw betrof.

-Grote Burgemeester - *Larus hyperboreus*

*1102 Schier 1 2nd cy.W 2906 Hbz 1 3rd cy.tp.
*1803 Bres 1 2nd cy.N

-Grote Burgemeester - *Larus marinus*

Qua uurgem. het beste voorjaar tot dusverre van de 80-er jaren (n=3636; 3.9 ex/hr). 52% van het totaal werd in NH gezien, 41% in Wd en 7% in ZH. In ZH vloog 46% naar N en verbleef 26% tp., in NH was dit resp. 58% en 5% en in Wd resp. 11% en 74%. Ook Grote Mantelmeeuwen werden niet op allen posten in ZH geteld. De hoogste aantallen werden begin jan geteld (NH en Wd, vooral tp-verblijvende vogels te Ame). Vanaf half feb was het trekbeeld duidelijk: de meeste vogels vlogen naar noordelijke oorden. Echte hoge aantallen werden niet meer gezien; na half apr namen de aantallen drastisch af. Mei en jun leverden echter nog wel regelmatig Grote mantelmeeuwen op. Beste dagen: 0201 Hbz(5hr) 10Z,115N 2802 Hbz(8hr) 33Z,61N
0501 Ame(1hr) 16W,350tp.2603 Huisd(2hr) 1Z,94N
0601 Ame(2hr) 41W,190,700tp.
De 'topdag' te Huisd (2603) is enigszins verdracht, daar op de dichtstbijzijnde posten (Hbz & Egm) vergelijkbare aantallen Kleine Mantelmeeuwen werden gezien.
66% van de Grote Mantelmeeuwen werd op leeftijd gebracht; hiervan (n=2410) was 14% 2nd cy., 6% 3rd/4th cy. en 80% ad.

-Drieteenmeeuw - *Rissa tridactyla*

Met een voorjaarstotaal van 6244 ex. (6.7 ex/hr) kan gesproken worden van een zeer redelijk Drieteenmeeuwen-jaar. In tegenstelling tot voorgaande jaren nam NH deze keer het grootste deel hiervan voor z'n rekening (81%), tegen 14% in ZH en 5% in Wd. In ZH vloog 22% van de vogels naar N, terwijl 4% tp. verbleef, in NH was dit resp. 40% en 20% en in Wd resp. 15% en 24%. In jan werd overwegend Z-waartse trek opgemerkt (ZH & NH). Begin feb bracht ook flinke aantallen Drieteenmeeuwen onder de kust (NH). De volgende trek golf werd eind feb/begin maart opgemerkt: nu overheerste N-waartse trek. Hierna werden niet veel Drieteenmeeuwen meeresignaleerd. De maand mei leverde bijvoorbeeld slechts 12 ex. op. De soort werd weer iets regelmatig gezien in de tweede helft van jun. Beste dagen: 0801 WeKa(1hr) 167Z
1001 Hbz(1hr) 1307Z,212tp.
0602 Hbz(4hr) 223Z,9N,760tp.
2802 Hbz(8hr) 8Z,170N
0503 Bloem(3hr) 62Z,122N
Hbz(6hr) 10Z,1460N,1tp.
In 61% van de gevallen werd de leeftijd vermeld; hiervan (n=3783) was maar 8% 2nd cy. en 92% ad.

5.10 Sterns - *Sternidae*

-Noordse Stern/Visdief - *Sterna paradisaea/hirundo*

Opnieuw werd het uurgem.-record van de 80-er jaren scherper gesteld (n=55.794; 59.9 ex/hr); als we nog verder de geschiedenis er op na slaan, blijkt zelfs dat vj'88 alle voorgaande voorjaren overtreft uit de CvZ-historie, qua uurgem. Niet minder dan 83% van het voorjaarstotaal werd in NH gezien, 15% in ZH en 2% in Wd. De vliegrichting bleek langs de gehele kust overwegend N-waart te zijn: 91%; 2% van alle diefjes werd tp. genoteerd. De eerste 'diefjes' werden dit jaar op 2603 gezien (op 3 telposten in NH); diezelfde dag konden ook al de eerste Visdieven en Noordse Sterns gedetermineerd worden. De daaropvolgende 2 weken werden nog niet veel diefjes gezien. Bij aanvang van de tweede decade van apr namen de aantallen plotseling sterk toe. Rond half apr werden per dag al dikwijls meer dan 1000 vogels gezien. In de periode half apr-eind

mei was dit overigens niets bijzonders: er werd, in NH, 17 keer een aantal van meer dan 1000 diefjes per dag gezien. In jun namen de aantallen vervolgens gestaag af, al bleef het diefje een algemene verschijning op zee. Ook in jun was de vliegrichting nog overwegend N-waarts, al werd het %age Z-waarts vliegende vogels wel hoger. De Visdief specifiek gaf hetzelfde te zien als hiervoren uiteengezet is; de Noordse Stern kwam veel pepiekter door en liet zich in de tweede decade van mei in maximale aantallen zien. Beste dagen:

2004 Hbz(3hr) 22Z,1534N (1279V,165N)
 2604 Hbz(6hr) 36Z,1833N (1268V,105N)
 2704 Hbz(4hr) 31Z,1248N (1032V,28N)
 2904 Egm(3hr) 35Z,1313N
 3004 Hbz(7hr) 29Z,1620N,2tp. (1532V,36N)
 0805 Hbz(4hr) 37Z,1409N (1133V,34N)
 1205 Hbz(4hr) 50Z,1522N (1442V,80N)
 1305 Hbz(9hr) 38Z,2355N (1045V,33N)
 2005 Hbz(3hr) 35Z,2495N (1679V,510N)
 1906 Hbz(18hr) 309Z,1488N (1705V,1N)

In ZH werd 50% van de diefjes op soort gedetermineerd; hiervan (n=4213) was 91% Visdief. In NH werd 72% op soort gedetermineerd (n=33.286; 92% Visdief) en in Wd slechts 11% (n=131; 74% Visdief). Er waren 74 meldingen van 2nd cy. diefjes ('portlandica'); dit betrof 73 Visdieven en 1 Noordse Stern (2805 Egm 1N). Deze onvolwassen vogels komen pas, relatief, laat in het voorjaar terug, zoals mag blijken uit de aantallen per halve maand, te beginnen in de tweede aelft van apr: resp. 1,2,13,26 & 32 ex.). Tenslotte werden in de tweede helft van jun 5 juveniele (1st cy.) Visdieven opgemerkt, waarvan de eerste op 1906 (Hbz).

-Grote Stern - *Sterna sandvicensis*

De enige stern, die dit voorjaar niet in bovengemiddelde aantallen doortrok: het voorjaarstotaal (n=7481; 8.0 ex/hr) kan zelfs zonder laag genoemd worden. 80% van de Grote Sterns werd in NH gezien, tegen 14% in ZH en 6% in Wd. In ZH vloog 92% van de vogels N-waarts, in NH 84% en in Wd 53%. De eerste Grote Stern van het voorjaar werd op 1203 gezien (Bloem 1N). Tot en met de eerste week van apr was de Grote Stern een algemenere verschijning langs de kust dan de Visdief/Noordse Stern. In maart werden reeds meer dan 100 ex. gezien. De doortrek werd in apr wel heviger, maar de aantallen bleven vrij laag. Een echte doortrekkie kon ook in mei niet vastgesteld worden: de Grote Sterns kwamen het gehele voorjaar overigens zeer gespreid langs. In de tweede helft van jun werden de hoogste aantallen waargenomen; het aandeel Z-waarts vliegende vogels was beduidend hoger in deze periode. Beste dagen:

2604 Hbz(4hr) 26Z,132N 1606 WeKa(1hr) 14Z,203N
 0105 Hbz(5hr) 3Z,159N 1906 Hbz(18hr) 102Z,512N
 2305 Schev(4hr) 161N 2606 Hbz(4hr) 86Z,123N
 0406 Hbz(9hr) 52Z,134N 2906 Hbz(3hr) 112Z,101N
 Er werden 21 2nd cy. Grote Sterns gemeld (2 ex. in mei en 19 ex. in jun). Juveniele vogels werden 2 maal gezien, de eerste op 1906 te Hbz.

-Dougalls Stern - *Sterna dougalli* (CDNA)

2604 Hbz 1N

-Dwergstern - *Sterna albifrons*

Een bijzonder goed voorjaar voor deze soort (n=3228; 3.5 ex/hr), dat alleen maar overtroffen wordt door vj'80 qua uurgem. Het gros van de waarnemingen kwam uit NH (67%), tegen 31% in ZH en 2% in Wd. het aantal Z-waarts vliegende en tp-verblijvende vogels was nihil. De eerste Dwergsterns werden op 0904 gezien (Hbz 6N). De eerste trek golf vond plaats in de laatste week van apr (NH), een tweede, nog omvangrijkere, piek werd rond half mei signaleerd, ditmaal zowel in NH als ZH. Na de derde week

van mei verminderden de waargenomen aantallen sterk, de soort werd echter nog wel met zekere regelmaat gezien. Beste dagen:

2204 Hbz(3hr) 134N 1405 Nwijk(2hr) 195N
 2604 Hbz(4hr) 169N Hbz(4hr) 417N
 1305 Hbz(9hr) 230N 1505 Hbz(4hr) 123N
 1405 Schev(5hr) 2Z,207N

-Reuzenster - *Sterna caspia*

0406 Hbz 1N 1206 Nwijk 1Z

-Lachstern - *Gelochelidon nilotica* (CDNA)

0805 Bres 1N 1105 Bloem 1N

-Zwarte Stern - *Chlidonias nigr*

Ook met betrekking tot de Zwarte Stern kan gesproken worden van een uitzonderlijk goed voorjaar (n=2599; 2.8 ex/hr). Hoewel numeriek gezien overtroffen door vj'77 & '78, is het uurgem. wel degelijk het hoogste ooit gemeld in de CvZ-geschiedenis. Meer dan 2/3 van de vogels werd in NH waargenomen (69%), 31% in ZH en Wd leverde slechts 4 ex. op. De Zwarte Stern-trek was zoals gewoonlijk sterk gericht: 98% vloog N-waarts. De eerste Zwarte Sterns werden op 1704 gemeld (Hbz 2N). Pas bij aanvang van de tweede week van mei werden aantallen van betekenis gezien. In deze week waren de aantallen trouwens maximaal, al kon ook de daaropvolgende weken sterke doortrek worden geobserveerd. Opvallend genoeg werd rond half jun nog een trek golfje waargenomen. Beste dagen:

0705 Hbz(4hr) 82N 1305 Hbz(9hr) 206N
 0805 Egm(5hr) 1Z,303N 2305 Hbz(5hr) 89N
 Hbz(4hr) 320N 1606 IJm(1hr) 97N,29tp.
 0905 Egm(2hr) 90N

-Witvleugelstern - *Chlidonias leucopterus*

1506 Hbz 1N

5.11 Alkachtigen - *Alcidae*

-Alk/Zeekoet - *Alca torda/Uria aalge*

Het voorjaarstotaal Alk/Zeekoeten overtreft voor het eerst sinds 4 jaar weer de 1000 ex. (n=1154; 1.2 ex/hr); hiervan werd 43% in NH gezien, 39% in Wd en 18% in ZH. In ZH vloog 11% N-waarts, terwijl 19% tp. verbleef, in NH was dit resp. 41% en 14% en in Wd resp. 7% en 6%. Alk/Zeekoeten werden dit voorjaar in alle maanden gezien, maar jan leverde overduidelijk de meeste waarnemingen op. De eerste helft van jan liet in Wd sterke (voor voorjaarsbegrippen) W-waartse trek zien. In NH werd dit verschijnsel ook opgemerkt (hier Z-waartse trek), maar de aantallen vielen in het niet bij die van Wd. In ZH daarentegen, waren de Z-waartse verplaatsingen weer omvangrijker dan in NH. Vanaf half feb bepaalde N-waartse trek het beeld. Alk/Zeekoeten werden vanaf dit tijdstip voornamelijk in NH signaleerd. na half maart brak een, wat Alk/Zee-koeten betreft, rustige periode aan. In apr werden bijvoorbeeld slechts 7 ex. gezien, mei was met 15 ex. niet veel beter. In NH werden in NH tenslotte weer veel regelmatig Alk/Zeekoeten gezien, de uurtotale overtreffen de 3 ex. echter nooit. Beste dagen:

0201 Maasv(3hr) 63Z,2N,14tp.
 0801 Ame(3hr) 223W,50,7tp.
 0901 Ame(1hr) 61W,70,4tp.
 1101 Ame(1hr) 31W,50
 1701 Maasv(1hr) 12Z,7N,13tp.
 In ZH kon 64% van de Alk/Zeekoeten op soort gedetermineerd worden; hiervan (n=134, 85% Zeekoet), in NH 24% (n=117; 92% Zeekoet) en in Wd 24% (n=109; 97% Zeekoet).

-Zwarte Zeekoet - *Cephus grylle*

1605 Hbz 1ad.tp.

~Kleine Alk - *Ala alle*

0201 Maasv 2Z 0702 Hbz 1tp.
0301 Hbz 1N 2802 Hbz 1N

-Papegaaiduiker - *Fratercula arctica*

0301 Hbz 1N 1102 Hbz 1N
0701 Hbz 1N 2802 Hbz 2N
0801 Ame 10 2902 Hbz 1Z
2401 Hbz 1Z 0503 Hbz 1Z,3N
3001 Hbz 1N 2503 Hbz 1N
3101 Hbz 1N

5.12 Roofvogels - *Accipitridae*, *Falconidae* & *Falconidae*

-Wespendief - *Fernis apivorus*

0605 Hbz 1N 2605 Hbz 1N
1205 Bres 1N 3005 Hbz 1N

-Zwarte Wouw - *Milvus migrans*

1604 Bres 1N 3004 Bres 1N
Hbz 1N 0505 Bres 1N
2504 Bres 1N

-Rode Wouw - *Milvus milvus*

1903 Hbz 1N 0504 Hbz 1Z
0304 Tex 2N 1204 Bres 1N

-Bruine Kiekendief - *Circus aeruginosus*

Bijzonder veel gezien (n=186). 83% van dit voorjaarstotaal werd bij Bres gezien, 10% bij andere posten te ZH en 7% in NH. De eerste ex. werden op 0204 gezien (Bres 2N). Vanaf half apr tot half mei trokken bij Bres regelmatig meer dan 10 ex. per dag langs. Er was één jun-waarneming. Beste dagen:
1504 Bres(5hr) 22N 1205 Bres(6hr) 13N
3004 Bres(5hr) 20N 1305 Bres(7hr) 20N
In 21% van de gevallen werd iets over het kleed vermeld; hiervan (n=39) was 18% man en 82% vrouw/onvolwassen.

-Blauwe Kiekendief - *Circus cyaneus*

Totaal 17 ex. waargenomen (11 ex. Bres, 2 ex. Hbz, 2 ex. Ame, 2 ex. Holw). De meeste ex. werden in apr en mei gezien; de laatste melding kwam van 2305 (Hbz 1N). Beste dag:
1504 Bres(2hr) 4N
Er werden 2 man en 11 vrouw genoteerd.

-Gauwe Kiekendief - *Circus pygargus*

3004 Bres 2N 0605 Bres 4N
0605 Bres 1N 2305 Bres 1N
1305 Bres 1N Hbz 1N
1405 Nwijk 1N
Er werden 8 vrouw genoteerd.

-Sperwer - *Accipiter nisus*

Totaal 30 ex. gezien (29 ex. Bres, 1 ex. Hbz). Verdeling over de maanden: jan-1, apr-27, mei-2. Laatste ex. op 1305. Beste dagen:
0204 Bres(4hr) 4N 1604 Bres(2hr) 4N
1504 Bres(4hr) 10N

-Buizerd - *Buteo buteo*

1601 WeKa 1Z 0505 Bres 1N
1504 Bres 8N 2205 Egm 1N
3004 Bres 2N

-Visarend - *Fandion haliaetus*

2804 Huisd 1N 0805 Egm 2Z
2904 Hbz 1N Hbz 1N
0505 Bres 1N 1205 Bres 1N

-Torenvalk - *Falco tinnunculus*

Van de 48 ex., die gezien werden, werd 88% te Bres gezien. In mei werden de meeste Torenvalken waargenomen. Beste dagen:
1504 Bres(4hr) 6N 2305 Bres(4hr) 4N
1305 Bres(5hr) 5N,1tp.

-Roodpootvalk - *Falco vespertinus*

1305 Bres 1v.N

-Smelleken - *Falco columbarius*

Maar liefst 31 ex. werden waargenomen (Bres 20 ex, overige posten ZH 1 ex, NH 11 ex.), allemaal in apr en mei, op één jun-geval na: 1206 Hbz 1N. De meeste ex. werden rond half mei gezien in beide deelgebieden. Er was maar één dag met meer dan 2 ex.: 1205 Bres(4hr) 5N

-Boomvalk - *Falco subbuteo*

In totaal werden 26 ex. gezien (Bres-14, Bloem -1, Egm-2, Hbz-9). De eerste Boomvalk werd al op 0804 gesignaleerd (Bres 1N). De meeste vogels werden in de eerste helft van mei gezien. Beste dagen:
3004 Hbz(2hr) 2N,1tp. 0705 Bres(4hr) 5N

-Slechtvalk - *Falco peregrinus*

0805 Bres 1N

5.13 Zeezoogdieren - *Phocidae* & *Phocidae*

-Gewone Zeehond - *Phoca vitulina*

0801 Ame 10 2404 Hbz 1tp.
1001 Ame 1tp. 2704 Hbz 1m.tp.
1202 Hbz 1ad.m.tp. 3004 Hbz 1N
2702 Tex 1tp. 1505 Tex 1tp.
2003 Hbz 1tp. 2105 Huisd 6tp.
0504 Hbz 1N 2006 Hbz 1Z
1004 Tex 1ad.tp.

-Bruinvis - *Phocoena phocoena*

1401 Hbz min.17N 1604 Hbz 1tp.
1104 Hbz 1N